

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Tabernaculo Sanctissimae Eucharistiae. Cap. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

planum gradusq; eiusmodi sint, reconcinenturve, qui è capella ipsa extantes, forisq; aliquantulum decorè prominentes, octanguli, aut sexanguli formam præbeant.

Si autem extra illius fines intercolumnia sunt, siq; id ecclesiæ amplitudo postulat, illud ipsum spatium parare capive poterit, eiusdem cappellæ pariete vsque ad prima illa intercolumnia producto.

Vbi denique præ angustis situs lociq; finibus exiguum aut nullum ferè spatium esse potest; id saltem omnino præstandum est, vt altare parieti qui ab illius tergo est, propius admoueat, & clathris, si illud quatuor cubitorum spatium habere nequit, distet saltem pro situs ratione, quam maxime potest, ita tamen, vt ab ipso etiam pariete procul sit cubito vno & dimidio.

Sit autem altare maius à scabelli solo altitudine cubitorum duorum & vnciarum octo, & ad summum decem; & longitudine cubitorum quinque, ac plurius pro ecclesiæ cappellæve magnitudinis ratione: latitudine verò cubitorum duorum & vnciarum duodecim, ac plurius item pro longitudinis & situs modo.

De gradibus altaris maioris.

Præterea si à lateribus, & à fronte spatij satis datur: gradus tres adhibeantur, vnus scilicet quem per se bradella facit, tum alij duo ipsa bradella inferiores: qui duo è marmore solideve lapide fieri debent; aut si id non potest, è latericio opere: lateq; pateant vncijs ad minimum sexdecim; viginti verò, si potest, ac plus item, vbi decorè pro spatij ratione fieri possit.

Gradus verò tertius, qui ex ipsa bradella existit, è scitilibus tabulis esse debet.

Bradella autem à fronte altaris cubitos duos, & à lateribus etiam producta, vncias sexdecim late pateat, ita vt à tribus partibus illud complectatur.

Altitudo item singulorum gradum sit vncijs octo.

Vbi verò pro ecclesiæ altarisq; maioris

amplitudine gradus plures esse possunt, ibi quinque extrui poterunt, latitudine & altitudine mox præscripta.

De situ imaginis Crucifixi.

Vbi ipso autem cappellæ maioris fornicato arcu, in omni ecclesia præsertim parochiali, crucis & Christi Domini in ea affixi imago, ligno aliove genere piè decorèq; expressa proponatur, apteq; collocetur.

Quo loco si minus rectè pro humili arcus fornicisve depressione collocari potest; parieti, qui tunc supra ipsum arcum est extrinsecus inhaerens, affigatur sub tecto laqueato: aut certè super ianua clathrati cancelli cappellæ omnino ponatur.

DE CHORO. Cap. XII.

CHORI præterea locus, à populi statione vt vetus structura & disciplina ratio ostendit, seclusus, cæcellisq; septus, cum ad altare maius esse debeat, siue ab anteriori parte (vt antiqui instituti est) illud circumdet; siue à posteriori sit (quia vel ecclesiæ situs, vel altaris positio, vel regionis consuetudo sic postulat) vsque adeo late, longeq; vbi pro situs spatio potest; patere, etiam in hemicycli, vel in alterius formæ, pro ratione cappellæ ecclesiæve, modum, architecti iudicio debet; vt & amplitudine, & ornatu item decenti, ecclesiæ dignitati, clariq; multitudini aptè respondeat.

DE TABERNACVLO SANCTISSIMÆ Eucharistiæ. Cap. XIII.

QUONIAM verò ex decreto provinciali tabernaculum sanctissimæ Eucharistiæ in altari maiori collocari oportet, de eo instructionem aliquam hoc loco fieri conuenit.

Primò illud in ecclesijs insignioribus; vbi potest, è laminis argenteis, aut æneis, iisdemq; inauratis, aut è marmore pretiosiori, fieri decens est.

Quod tabernaculi opus politè elaboratum, & aptè benèq; inter se compactum, pijs

Prou. 1. tit. que pert. ad fact. Eucha pag. 8.

pijs item mysteriorum passionis Christi Domini imaginibus exculptum, & inaurato artificio certis locis periti viri iudicio decoratum, religiosi & venerandi ornatus formam exhibeat.

Intrinsicus autem tabulis populeis circumamictum esse debet, vel alijs eiusmodi; ut ab humiditate, quæ ex metalli marmorive genere existit, sanctissima Eucharistia illo amictu omnino defendatur.

Vbi tabernaculum eiusmodi non fiat; tunc è tabulis, non nucis, vel alijs, quæ humiditatem gignunt, sed populeis, aut similibus politè elaboratis, & religiosa- rum ut supra imaginum sculptura ornatis, iisdemq; inauratis extruatur.

Amplum pro dignitate, & magnitudine, ratione ecclesie, in cuius altari maiori collocandum est.

Forma vel octangula, vel sexangula, vel quadrata, vel rotunda, prout decentius & religiosius accommodata videbitur ad ecclesie formam.

In summo tabernaculi sit imago Christi gloriosè resurgentis, vel sacra vulnere exhibentis: vel si in altari exigue alius cuius ecclesie per tabernaculi occupationem congruus locus cruci (quæ alijs super eo collocaretur) esse non potest, ea pro alia sacra imagine in tabernaculi summitate vel perpetuò affigatur, vel processionum causa aliquando amovenda, decorè constituatur, affixa Christi crucifixi sacra effigie.

Benè præterea idem tabernaculum super altari basis ornata firmitudine suffultum, aut firmis altaris gradibus decorè confectis, aut angelorù statuis, alijsve suffulcimentis religiosum ornatum exhibentibus sustentatum, firmiter fixum hæreat; tum benè etiam clavi munitum sit.

A summo fronte altaris procul collocatum extet, non minus cubito vno & vnicuique sexdecim, ita ut corporale latè expandi, & pixis, cum aliquando usu venit, commodè in altari poni possit: neque rursus à fronte sic distet, ut ad sacra Eucharistiam depromendam sacerdoti gradu etiam ligneo opus sit; nisi situs, & illius structure ratio aliud necessario postulet.

In insignioribus porro ecclesijs, vbi præsertim à tergo altaris chorus est, proque illarum structure ratione eius altaris latitudo ampla admodum est, remotius esse potest: quoniam ab illa chori parte posteriori commodè & decenter ipsa sacra Eucharistia è tabernaculo summi potest: tuncque ab eadem chori parte ostiolum alterum præscripta forma fiat.

Atque sub tabernaculo armariolum nullum sit; ac ne asseruandis quidem libris, supellectilive ecclesie locus sit.

Vbi in altari ita ut supra collocari, suffulcirive præ illius angustia tabernaculum totum non potest: à tergo suppositis basibus, aut alijs suffulcimentis benè firmis, illud aut totum, aut pars nitatur; ea tamen forma & ratione, ut neq; spatium inter altare & parietem interiectum (quòd exiguum est) impediatur, quominus altare circumiri possit.

Panno serico rubri coloris, si ambrosiani ritus ecclesia sit; aut albi, si Romani, intus ab omni parte vestitum atque ornatum sit.

Ostiolum habeat ab anteriori parte ita patens, ut paruulum alterum tabernaculum, quod intus in eo includitur, facile commodeq; introducatur, & expromatur: ita præterea ad aperiendum accommodatum, ut totum in frontispicio à latere planè hærens, sacerdotis inde sacra Eucharistiam depromentis brachium manumve non impediatur.

Sit verò ornatum sacra Christi Domini crucifixi, aut resurgentis, aut vulneratum pectus exhibentis imagine, aut alia pia effigie.

DE CAPPELLIS ET Altaribus minoribus. Cap. XIV.

Hæc breuiter de altari, & cappella maiori, de quæ adiunctis dicta sunt restat separatim alia instructio de cappellis & altaribus minoribus, præter ea quæ suo loco demonstrata, maioribus & minoribus cappellis, altaribusve communiter conueniunt.

Primum igitur cum altaria plura edificari oportet, & ecclesia instar crucis

ex-